

MAGYAR KURIER

VAT
K.
Z. 179
8.14

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden, Mártzius 1-ső napján, 1814-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Az Angliai és Hollandiai urakodó Há-
nak szorosabban leendő öszve kaptsolatá-
sokról illy jegyzéseket adott ki a' *The-
Times* című Londoni közönséges új-
ság levél: „Ugy halljuk, hogy Anglia böl-
dőségára, és az uralkodó Ház megmara-
dasára nézve igen fontos végződés tétetett,
melly ebből áll, hogy mivel az Orániai
örökös Herezeg, az ő Angliában való hos-
zas lakása által igaz Anglussá változott,
és Spanyol Országban a' Lord *Wellington*
vezérlése alatt a' hadi mesterséget megta-
núlván, a' Britanniai fegyvernek ditsóssé-
gében nagy részt vett: méltónak ítéltetik
arra, hogy az Angliai Korona Hertzeg Ass-
zonyt, a' mostani Regens Hertzegnek
egyetlen egy leányát, N. Britanniának tel-
lyes reménységét, *Karolina Sarlottát* há-
zas társul vegye. Ez a' Hertzeg Asszony
1796-ik esztendőben, Januárius 7-ik nap-
ján születvén e' világra, már 18 esztendőt
eltöltött. — A' Parlamentumnak a' jövő
hónap 1-ső napján leendő öszve gyűlése-
kor ez a' fontos tárgy egészen meg fog
határozatni.

A' fent említett Londoni Zsurnál to-
vábbá azt is megjegyzi, hogy a' Parlamen-
tumnak azon gyűlésében az is meg fog
határozatni, hogy az ezen házasságból

származandó 2-ik férfi magzat legyen Hol-
landiai Halytartó, és hogy Anglia arra fog-
ja magát kötelezni, hogy Hollandiát
Nagy Britanniával soha öszve nem kaptsol-
lya, hanem annak függetlenségét fenntar-
tani mindenkor igyckezni fog. — Az ösz-
ve házasodás után az is meg fog határoz-
tatni, hogy hol lakjon a' Hertzeg Asszony
a' maga férjével, Angliában é vagy Hol-
landiában? ez is olly fontos kérdés, mely-
nek meghatározására, az Angliai funda-
mentomos törvények szerint egyedül a'
Parlamentumnak van jussa. Ezen törvé-
nyek szerint, a' Hertzeg Asszony, mint
a' Királyi széknek egyetlen egy örököse,
a' Királynak, és a' titkos Tanátsnak meg-
egyezése nélkül az Országot el nem hagy-
hattya.

Azt mondhatná valaki: mi az oka,
hogy a' Wallisi Hertzeg halála után nem
valamellyik testvér öttse, a' kik szép szá-
mal vannak, hanem a' most kérdésben lé-
vő leánya fog ő utánna nralkodni? Ez a'
dolog Angliában nem újság. Ott a' Király
halála után, ha az első szülött maradéka
asszony nemből való, ha szinte férfi nem-
ből való maradéki vannak is, még is
nem ezek, hanem az első szülött leány és
ennek férfi vagy leány gyermekei ültet-
nek bé a' Kir. szekbe.

Ezen a' jusson lett *III. Wilhelm* Orániai

Hertzeg, a' *II. Jakab* Király leányának Máriának a' férje, 1689-ik esztendőben Angliai Király; ilyen jusson nyerte el a' Braunschweig Lüneburgi Vál. Fejedelmi Házból származott *I. György* is az Angliai Kir. koronát. Ez az oka, hogy Anglia Országban semmi interregnum, az az üres Királyi szék nintsen, hanem mihelyt a' Király meg hal, azonnal annak vagy férfi, vagy leány ágon való leg idősebb maradéka hívattatik meg az uralkodásra; mindazáltal, ha a' Parlamentumnak tettik, a' Király megegyezésével az örökség dolgát szorosabb határok közzé is szoríthattya.

Frantzia Birodalom.

Minekelőtte Napoleon Császár Párisból a' Fr. Ármadához ment volna, következő foglalatu' circularis levelet küldött a' Frantzia Érsekekhez és Püspökökhöz: „Abban a' szempillantásban, mellyben mi a' mi ármádáink vezérlését magunkra vesszük, hogy e' szerint az Országunkba be rontott ellenséget vissza hajthassuk, és a' mi földünket tőlök meg szabadíthassuk, leg első gondolatunkat is arra fordítottuk, hogy az Isteni védelemhez folyamodjunk, és kérjük, hogy a' mi fegyvereinket, és a' mi Ilazánk védelmezésére fordított erőnket áldja meg. — Arra való nézve ohajtyuk, hogy Kigyelmed (Érsek vagy Püspök, Uram), mingyárt jelenvaló levelünknek vétele után minden Megyéjebéli hívőket gyűjtse össze, s velek együtt imádkozzon a' Mindenhatónak, és magyarázza meg előtök azon kötelességeket, mellyeket a' jelenvaló környüállások közt, a' vallás a' Frantzia néptől kíván. — Mivel ezen írásunknak egyéb tzelja nintsen, a' Fels. Ur Istentől azt kérjük, hogy Kigyelmedet a' maga szent óltalma alá vegye. — Költ a' mi Császári palotánkban a' Tuilleriben, Jan. 24-ik napján, 1814-ik eszt.

Napoleon.

Ez a' 40 órákig tartó áhétatosság, a'

Párisi fő templomban még azon napon el kezdődött. Párisi Érsek *Maury* Kardinális ezen tárgyra nézve egy rendelést tétett közönségesse, mellyben következő dolgok fordulnak elő: „Minekutána olly írást vettünk volna a' Császártól és Királytól, mellyben minket arra serkenget, hogy a' Haza védelmezésére kivont fegyverének előmenetelért s szerentsés vállért köznséges áhétatosságot tartsuunk, ezen írást egy pásztori levéllel együtt közönségesse tesszük, mellyet a' jövő Februárius 6-ik napján az én Megyémmek minden templomaiban el kell olvasni.“ — Ezen kívül arról is előre való rendelést adott ki a' nevezett Kardinális, hogy azon idő pontban, mellyben az ellenség az ország határain kiveretteit, minden szent misékben különös imádtassanak.

A' St. Dizieri fő hadi szálláson olyatén decretumot vagy végzést adott ki Januárius 23-ik napján *Napoleon* Császár, melly szeréat a' Cadorei hertzeg (*Champagnei* volt Minister) a' Regenség titoknokjává tétetett. — Generál *Carnot*, hajdan Director, későbbben hadi minister, Antwerpianak Gubernátorává tétetett, a' hova a' múlt Januárius 30-ik napján el is ment.

A' Fr. Monitornek 6-ik Februáriusi darabja azt tartya, hogy azon hólnap 4-ik napjának reggelén Gróf *Stadion* Austriai, Gr. *Rasumowszky* Orosz, Lord *Castlereagh* Anglus, Báró *Humbolt* Prusszus, és Hertzeg *Vicenza* Frantzia ministerek a' Sequanai *Chatillon*sba a' Burgudiai hertzezségnek nem utolsó városába a' békeség eszközlése vegett megérkeztek, és hogy még azon nap estéjén egymásnak látogatására mentek. — Itz a' város mintegy 25 vagy 30 óránira van Páristól, — A' *Gazette de France* tizimű híres Párisi Zsurnál azt említi 8-dik Februáriusi darabjában, hogy az Angliai külső dolgokra ügyelő Minister Lord *Castlereagh*, Lord *Cathcart*, és *Aberdeen* meghatalmazott Anglus

követ, Gróf *Stindion*, Gróf *Rasumowszky*, és Báró *Humbold*, Febr. 9-ik napján a Vicenzai Hertzegnél (Calincourt Marsalnál) együtt ebédlettek, hogy igen nyájasan viselték magokat egymáshoz, és hogy hathatósan munkálódnak a' békesség eszközzésében. — Februárius 7-k napján mindnyájan Lord *Castlereagnál* voltak vendégségben. Kiváltképen a' nevezett Anglus és Frantzia Ministerek nagy szívességgel és tisztelettel láttatnak egymás eránt viseltetni.

Hadi Történetek.

1. A' Frantzia Földön.

Sens városának a' Würtembergi Korona Hertzeg vezérlésére bízott hadi seregek által lett megvételeéről következő környúlállásos, és hivatal szerént való tudósítást adott ki a' Stutgardi közönséges újság leveleknek szerzője: — „Februárius 10-ikén *Sens* városa ellen ment a' Würtembergi osztály sereg, a' hova, és a' mellynek őrzésére 3000 embert, és egy halterriát küldött az ellenség, 's úgy gondolkozott, hogy ez a' magas 's vastak kőfalakkal, és széles sántzal körülvett város akármilyen nagy erőnek is ellene állhat. Még Febr. 10-ik napjának estéjén elfoglalták a' Würtembergi seregek ezen városnak külső városit, két megholt és 20 sebbe esett embernek vesztésével, a' belső várost mindazáltal olly könnyen megvenni nem lehetett, mint gondolták vala az ostromló hadi seregeknek vezérjei, és maga is a' Würtembergi Korona Hertzeg *Wilhelm Fridrik*, 's abozképpest az egész éjjel tüzeltek arra. Azonközben egy parlamentar, az az, hadi posta küldetett bé a' város Kommandánsához *Alix* Generálshoz azon város feladása végett, kiknek illy választ adott, hogy az elég erős legyen a' védelmezésre, melly végre meg is voltak már a' rendelések tettve.

A' következő napon, úgymint Febr.

11-ikén, dél előtt el is kezdődött az ostromlás, és legelsőben is a' kapukat akarták belőnni, mindazáltal nagyon meglévén azok erőssítette, a' városba bémenni nem lehetett; azután gránátgolyóhissal kezdték azt lövöldözni, és sok helyen is tüzet gerjesztettek, de azokat mind meg oltotta a' benn volt ellenség. Végére elvégeztették, hogy erőszakos reárohanással vegyék meg a' várost, és már el is indultak, hanem egy nagy épületnek a' város kőfalán tsinált hátulsó ajtaját megsajdítván, szándekokról letettek, 's azon igyekeztek bémenni; azt bé is törték, de újabb kőfallal bé rakott nyílást, és azon belől számos ellenséget sajdítván meg, újabb nehézséget találtak a' városba való bérohanásra. Ez a' nehézség abban állott, hogy a' bévivő útnak kapuja vastag vas táblákkal pántolt kapuval; és rostélyal volt megerősítve, mellynek háta megett vakmerően védelmezte magát az ellenség. Mindazáltal ezen a' nehézségen is erőt vettek három Würtembergi gyalog regementek, azon egész épületet erőszakkal meg vették, 's annál fogva a' városba vivő utat is elnyerték. azután azt minden oldalról körül vették, három gyalog regement annak falaira felmászott, a' többi a' kapukat bétörte, a' városba bérontott, és noha még azután is védelmeztek azt a' benn volt Fr.őrző katonák, és a' házakoak ablakaikból lövöldöztek a' győzedelmesekre, mindazáltal kéntelenek voltak abból kimenni, és a' *Yonne* folyó vizenn által költözni. Mivel az ezen folyóvizen lévő híd alá sok minákat astak az elfutott Frantziák, őket a' hídon túl úzni nem volt tanátsos.

Ezen város ostromlásában és elvételezésében egy Oberster a' Generál Stábnak feje, *Alix* Generálnak Adjutánsa, több fő tisztek, és mintegy 100 köz emberek estek fogságba a' Frantziák közzül. A' Würtembergi Kir. armádának vesztése 21 holtakból, és 100 sebbe estekből állott.

2. A' Rajna Mellyékén.

Minekutánna a' Svétziai Korona Hertzeg *Károly János* (Bernadoitte Frantzia Marsal) a' Dánia és Svéczia Országok közt kötött békességet, tökéletességre vitte, és a' Hamburg városában még is henn lévő Frantzia seregeknek szemén való tartásokra elegendő hadi népet hagyott volna hátra; a' kormánya alatt lévő hadi seregekkel egyetemben a' Rajna vize környékére marsírozott, 's fő hadi szállását Februárius 10-ik napjának estéjén Koloniába tette által, a' honnan azon hólnap 12-ikén következő hirdetményt intézett a' Frantzia Nemzethez:

„*Frantziák!* Az én Királyom parancsolatjára azért fogtam fegyvert, hogy a' Svéciai népek jussait védelmezem. Minekutánna a' rajta ejtett gyalázatot megbosszúllottam, és Német Ország megszádlításában együtt munkálódtam voltam; a' Rajnán által jöttem. Ennek a' folyóviznek látásán, a' melly mellett én gyakorta szerentsésen viaskodtam érettetek, szükségnesnek tartom indulatomat ti néktek kiaylatkoztatni. A' ti Kormányszéktek szüntelen igyekezett azt alacsonyítani, és mindennek megútlására just tartani; el jött az idő, hogy ez az alkotmány meg változtassék. Frantzia Ország megmaradását minden értelmes ember kívánnya; de azt is kívánnya, hogy e' világ ostora többé ne légyen.“

„Nem azért szövethéztek öszve az uralkodó Hatalmasságok, hogy a' népek ellen hadakozzanak, hanem hogy a' ti Kormányszéketeket a' több Országok függetlenségének megismerésére kényszerítsék, ez az ő feltelt szándékok, és ennek szíves voltáért én magamra vállalom a' kezességet. — Mint 13-*dik* *Károly* Királynak fogadott fla, és egy szabad nemzetnek választása által, a' nagy *Gustávnak* Kir. székébe ültetett Fejedelem, bírhatok avval a' bétültre való vágyódással, hogy Svétzia Oaszg ja-

vát munkálódhassam, a' midőn én ezen új Hazám eránt való kötelességemet bétellyesítem, kívánnék régi hazámfiainak is használni. — *Költ Koloniái Fő hadi szállásomon, Febr. 12-ik napján, 1814-ik eszt.*

Károly János.

Orosz General Báró *Vinzingerodemár* ennekelőtte illy hirdetményt intézett a' Fr. nemzethez:

„*Frantziák!* A' ti régi határaitokon belépünk; a' Svéciai Kor. Hertzeg minden hadi seregeivel együtt pontba követ minket. Az Orosz Birodalom ditsósságére, 's Német Ország megszádlítására, meg áldották fegyvercinket az egek, tökéletességre fogják ezt a' munkát vinni, és *Napoleon* Császárt a' békességre kényszeríteni, mellyet ti mindnyájan kívántok. — Olvassátok meg a' szövetséges Fejedelmeknek hirdetményeiket, meglájátok, hogy ők békességet akarnak eszközteni, kérdjétek meg hazafiaitokat, miként báunyanak velék katonáink, 's meg fogtok arról győződni, hogy ők mint barátok úgy költöznek bé a' ti városaitokba és faluitokba.“

„Egy Frantzia héró, a' ki a' ti szabadságtokért, a' ki Frantzia Ország ditsósságéért hadakozott ennekelőtte, kire Svécia Ország maga sorsát bizta, kitől hadiseregeitek félnek, majdan el fog jönni, hogy újabb just nyerjen a' ti háládatosságokra — ő vezet minket újabb győzelmekre, hogy szerentsét és békességet adhasson tinéktek. — Fogadjátok katonáinkat barátságossan, ezek tápláló eszközknél egyebet nem kívánnak. — Jöjjetek hozzám; ha leg kisebb rendtelenséget művelnének is, minden órában készen találtok engemet a' ti meghalगतástokra, és annak megbüntetésére, a' ki az én armádámtól, uralkodó Fejedelem parancsolatja ellen; tsak egy Frantziát is megbánt vagy kipusztít.“

„Mindén polgár maradjon honnyában, minden közönséges tisztviselő folytassa szokott foglalatosságát, bétültre fog tar-

latni, és a' menyiben ő a' maga jelenléte által a' zabolátlanságból folyó szokott rendetlenségeket eltávoztatja, és minden szükségeiket kipótollya, méltóvá teszi magát hazafiainak háládatosságokra. — Mi egyedül a' Napoleon Császár katonái ellen hadakozunk, távoztassák el az egek, hogy ti magatokat azokhoz adjátok, akkor az ártatlan együtt büntetődne a' bűnössel, és ha valamely polgár vagy paraszt békességes foglalatosságát elhagyván fegyvert fogna, egész nemzetségek a' Kozákoknak dühösségekre biztatnának s. a. t.

3. *Olasz Országban.*

Végezete a' múlt posta napon költ Magy. Kurir leg utolsó lapján féibe maradt Proklamációknak.

„*Veronabéliek!* Köszönöm tinétek, egész életemben meg fogok a' ti erántam való hívségekről emlékezni. — Szerentsés leszek; ha valaha azon áldozatot megjutalmaztathatom, mellyet ti igen némes indulattal tettemek én érettem. Just nyertek az én szívemre, arra a' szívre, melly tinétek örökké való háládatosságot és jót ígér. — *Költ Veronában Februárius 3-ik napján 1814-ik eszt.*

Eugenius Napoleon.

2. *Az Olasz Országi Népekhez.*

Olasz Országi lakosok! Három hónapok alatt szerentsénk volt a' ti hazátok nagyobb részének az ellenséges bérontástól való megőrzésére, 's közel három hónapja leszen, hogy a' Nápolyiak közönségesen azt ígérték, hogy nekünk segítségükre fognak lenni. Hogy hogy kételkedhettünk volna mi az ígéreteknek bétellyesítéséről. — Az ő uralkodó Fejedelmek szoros vérséggel van avval a' nagy férfival öszvekötvé, a' kinek mi mind ketten, ő és én minden szerentsénket köszönhettyük, és a' kit most leg először hagyott el az álbátatlan szerentse. — A' Nápolyiaknak szavokba bizakodván, okunk volt reményleni, hogy a' mi erőlködésünk bészontalan nem leszen, és hogy az ellen-

ség kéntelen leszen a' mi határainkat elhagyni.“

Olasz Országi népek! El hihetitek é, hogy a' Nápolyiak a' mi kívánságunkat, 's a' mi reménységünket valaha elfogják árulni. A' Nápolyiak, a' kik tsak mint velünk szövetségesek léptek be földünkre, és a' kiknek mi hozzájok való tellyes bizodalomból engedték által osztályainkat; azok a' Nápolyiak, a' kikkel mi atyafiságosan lántunk; a' kiknek mi magazinmainkat, kasszáinkat, fegyvertárainkat tiszta szívből által engedték, a' kik előtt várainkat felnyitottuk; ugyan azok a' Nápolyiak azok, a' kik tiszta szívűségünknek megjutalmaztatására, illy áldozat tételeinknek viszonzásokra, azon előre meghatározott helyen, mellyen hadi népeinkel magokat öszve kellett volna kaptsolni, azon helyen fogtak kezét az idegennel, hitetlen zászlójikat azon helyen emelték fel ellenünk. Valaha fel fogja az engesztelhetlen időjárása fedezni azokat a' fortélyokat és mesterségeket, mellyek szükségesek voltak egy olly Fejedelemnek el tántorítására, kinek vitézsége igen tudva való volt, 's ugyan azért a' katonának egyéb virtusai nélkül nem szűkölködött.“

„*Olasz Orzágnak népei!* El nem titkolhattuk előtetek, hogy a' Nápolyiaknak tollünk való elszakadása, a' mi dolgainknak nehézségét meg szaporította; mindazáltal nem átallyuk tinétek kinyilatkoztatni, hogy a' melly mértékben dolgainknak nehézsége nevedik, ugyan azon mértékben kell a' ti bátorságotoknak is öregbedni. — Öszve kellene minnyajotoknak magatokat kaptsolni a' Király fia körül, és a' ti ügyeteknek igasságában és szentségében bizakodván, annak hívását követni, a' ki titeket mindenkor szívén visel, és a' kinek, a' mint mindnyájan tudjátok, semmi más nagyra való vágyódása nem volt, hanem tsak az, hogy a' ti bátorságotokat, szerentséteket, és diúségeiteket öregbithesse.“

„*Olaszok!* Nyomjátok bé szívetekbe, hogy az idegén nemzetek is csak azokat betsülik, csak azokról emlékeznek, 's csak azok szerettek magoknak halhatatlan emlékezetet, a' kik uralkodók, hazájok, és kötelességek mellett híven meg maradtak, a' kik háládatossággal és betsületesen tudtak élni és halni.“

Költ Veronában, Februárius első napján, 1814-ik esztendőben.

Eugenius Napoleon.

3. Az Armádához.

Olasz Országi Armádabéli Katonák! A' táborozásnak elkezdődésétől fogva sok nyughatatlanságot szenvedtetek, vitézségeknek sok próbáit mutattátok az ellenségnek, uratokhoz való hívséteknek sok tanúbizonyoságit adtátok, úgy de végtére is mitsoda ditsősséget, mi hasznokat nyernétek nemes erőlködésétekért? Az ellenséget a' ti tiszteletetekre kényszerítettétek, a' Császártól ditséretet és háláadást nyertetek, avval ditselkedhetetek, hogy Olasz Országnak leg szebb részét, és számos Fr. osztályokat meg oltalmaztatok a' pusztító ellenségtől. — Katonák! Minden részről nagy reménység volt az állandó és igaz bekességhez, reménylertem, hogy annak fundamentoma meg vetődik; de ennek a' ditsősséges nyugodalomnak napja hozzátok még el nem érkezett, újabb ellenség jelenti magát. És kitsoda ez? Ha meg nem nevezem, nem hiszem hogy szavamnak kitelt adjatok, de a' ti ez eránt való hitetlenségek ditsősségekre szolgál.“

„A' Nápolyiak ezek, a' kik közönségesseu ígérteket tettek a' velünk való szövetségre nézve. Ezen ígértekekben való bizakodásból atyafiságosan fogadtattak Olasz

Országban, sok Osztályoknak elfoglaltatása bízottot reájok, mi a' ti eleségtekekben, hadi eszközeitekben őket részeltettük. — Ugy jöttek mint atyafiaik, 's ellenségeink voltak; mint barátok úgy jöttek, holott fegyvereiket ellenünk készen tartották.“

„Katonák! Szívetekből olvasom azt a' nagy bosszúságot, mellyet ti éreztek; olly nemes érzékenység, melly a' ti vitézségeteket nagyon ékesíti. Még nem győzhetetlenek a' Nápolyiak, talán vannak még köztök barátaink, mivel há szinte a' hívségérzése le nyomattathatik is egynéhány szempillantantig: mindazáltal nagy meggondolás kívántatik annak meg erősítésére és erő adására. Számos Frantziák vannak a' Nápolyi hadi seregek közt felosztva, ezek rövid idő múlva elhagyják azokat a' zászlókat, mellyekről azt gondolták vala, hogy azok elváthatatlanul össze kötve legyenek Uroknak zászlóival. Ők magokat ti veletek fogják össze kaptsolni, 's köztetek azt a' szolgálathéli rangot találni, mellyet már annakelőtte nyertek vala. Ugy fogjátok őket fogadni, mint barátitokat, és ezen elfogadástok által kielégítetek őket azon fájdalmas kárvallásért, mellynek áldozatjává való lételetét ők nem érdemleték.“

„Frantziák! Olaszok! Bizodalمام van hozzátok, ti is bízzatok én bennem, a' ti hasznotokat és ditsősségeketek mindenkor fel fogjátok ebben találni. — Katonák! az én symbolumom (választott mondom) a' betsület és a' hívség; a' tiétek is e' legyen, ez által, és az Istea segedelme által, minden ellenségeinken fogunk győzedelmeskedni. — Kiadatott Veronai fő hadi szállásunkon, Febr. 4-ik napján, 1814-ik eszt.

Eugenius Napoleon.

Februarius 26-dik napján adtak 100 Forint Conventziós pénzért 194 1/4 forintot Váltótréduláson — Egy Császár aranyért 8 f.tot és 53 1/4 krt.

D. D. S.